

Sygn. akt VIII C 292416

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2017 r.

Sąd Rejonowy w Wałbrzychu VIII Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Anna Zaręba

Protokolant: Małgorzata Sanewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 lutego 2017 r. w W.

sprawy z powództwa B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G.

przeciwko H. P.

o zapłatę kwoty 9 809,21 zł

I. oddała powództwo;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz radcy prawnego J. R. kwotę 2 446,36 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu wraz z podatkiem Vat.

UZASADNIENIE

Strona powodowa B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. złożyła w dniu 25 października 2016 r. pozew przeciwko H. P. domagając się zasądzenia kwoty 9 809,21 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazała, że pozwana w dniu 14 maja 2008 roku zawarła z poprzednikiem prawnym strony powodowej (...) Bankiem S.A. umowę kredytu gotówkowego nr NP\ (...), na mocy której zobowiązała się do spłaty zadłużenia na zasadach określonych w umowie. Wobec nie uregulowania w terminie świadczenia, ww. bank sprzedał wierzytelność, a nabywca wierzytelności w dniu 7 lutego 2013 r. podpisał z pozwaną porozumienie w przedmiocie spłaty zadłużenia. Strona powodowa oświadczyła, że na wysokość dochodzonego roszczenia składają się: kapitał w kwocie 8 303,32 zł, odsetki w kwocie 1 438,20 zł oraz koszty upomnień i monitów w wysokości 67,69 zł.

Pełnomocnik pozwanej na rozprawie w dniu 22 lutego 2017 r. wniósł o oddalenie powództwa podnosząc zarzut przedawnienia, zarzut nieważności porozumienia z uwagi na sprzeczność jego zapisów z przepisami prawa, licząc koszty zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

W dniu 14 maja 2008 roku pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą we W., a pozwaną H. P. została zawarta umowa pożyczki co do kwoty 7 458,47 zł, która miała być spłacona przez pozwaną wraz z odsetkami w 48 ratach miesięcznych, począwszy od miesiąca czerwca 2008 roku. Oprocentowanie nominalne pożyczki zostało oznaczone jako stałe na poziomie 13,5 % w stosunku rocznym, zaś rzeczywista roczna stopa oprocentowania pożyczki na poziomie 28,58%. Strony umowy uzgodniły, że nie spłacanie rat pożyczki w ustalonym terminie oznacza powstanie zadłużenia przeterminowanego, od którego pobierane będą odsetki w wysokości czterokrotności obowiązującej stopy kredytu lombardowego NBP. Bank zastrzegł prawo do wypowiedzenia całości lub części umowy, w szczególności w przypadku nie zapłacenia dwóch pełnych rat pożyczki. Termin wypowiedzenia wynosił 30 dni. Po upływie tego terminu cała

wierzytelność stawała się natychmiast wymagalna. /**dowód: bezsporna umowa pożyczki z 14.05.2008 r. nr (...) (k.10-12)/**

W związku z brakiem spłat rat pożyczki, pożyczkodawca wypowiedział umowę pożyczki, co skutecznie nastąpiło na dzień 4 lutego 2010 roku, przy czym odnotował datę ostatniej wpłaty na poczet pożyczki na dzień 22 października 2012 roku, egzekwowanej przymusowo od lipca 2010 roku. /**okoliczność bezsporna wynikająca z załącznika do umowy przelewu – k. 13/**

W dniu 30 listopada 2012 r. (...) Bank S.A. z siedzibą we W. i B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. zawarł umowę przelewu wierzytelności oznaczonych w załączniku nr 1 do umowy, w którym potwierdzono stan wierzytelności na koniec dnia 29 listopada 2012 r. ze wskazaniem, że na cesjonariusza przechodzą wszelkie prawa związane z wierzytelnością, przy czym roszczenie o odsetki i koszty windykacyjne są traktowane jako należności uboczne. / **umowa przelewu wierzytelności – k. 14 wraz z wyciągiem z elektronicznej wersji załącznika nr 1 do ww. umowy – k. 13/**

(...) S.A. (...) Portfelami Wierzytelności z siedzibą w G. na podstawie umowy o zarządzanie sekurytyzacyjnymi wierzytelnościami z B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. skierował do pozwanej korespondencję, w której przedstawił projekt porozumienia nr (...) z dnia 7 lutego 2013 r. wraz z załącznikiem – wnioskiem o zawarcie takiego porozumienia, które pozwana podpisała w dniu 19 lutego 2013 r. i odesłała zarządcy. / **dowód porozumienie nr (...) z dnia 7 lutego 2013 r. wraz z załącznikiem – k. 52 – 54/**

W projekcie porozumienia wskazano, że wierzytelność z tytułu umowy podpisanej przez H. P. w dniu 14 maja 2008 r. wynosi na dzień 7 lutego 2013 r. 9 823,10 zł (w tym kapitał 5 854,04 zł, odsetki 3 922,31 zł, koszty obsługi 46,75 zł), który to dług pozwana uznaje i godzi się na poniesienie kosztów obsługi porozumienia w wysokości 98,23 zł oraz prowizji za sporządzenie porozumienia w wysokości 196,46 zł. W paragrafie 2. porozumienia ustalono, że kwota ww. uznanego kapitału i odsetek w łącznej kwocie 9 776,35 zł jak również kwota kosztów obsługi – 46,75 zł „staje się” kapitałem, od którego będą naliczane odsetki umowne w wysokości 13 % w skali roku poczynając od 8 lutego 2013 r. W propozycji spłaty ww. należności wraz z odsetkami - w terminie do dnia 15 października 2022 r., w ratach po 148,10 zł każda, oznaczono pozwanej do spłaty kwotę 17 528,38 zł z zaznaczeniem, że w przypadku opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z rat strona powodowa jest uprawniona do pobrania od kwoty od kwoty kapitału 9 776,35 zł oraz kwoty kosztów: 46,75 zł, i 98,23 zł, i 196,46 zł, odsetek w wysokości maksymalnej w rozumieniu art. 359 § 2 k.c. W ostatnim paragrafie porozumienia wskazano, że obowiązuje ono po podpisaniu go przez strony, co nastąpiło nie wcześniej niż w dniu 19 lutego 2013. /**dowód porozumienie nr (...) – k. 52/**

W dniu 10 października 2016 roku B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. zawarł oświadczenie w wyciągu z ksiąg rachunkowych, że w stosunku do H. P. odnotowano w księgach funduszu wierzytelność na kwotę 9 809,21 zł, w tym kapitał na kwotę 8 303,32 zł, odsetki na kwotę 1 438, 20 zł i koszty na kwotę 67,69 zł. / **dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych – k. 4/**

Pozwana pobiera świadczenie emerytalne w wysokości ok. 1 410 zł netto, z którego następują potrącenia komornicze w wysokości 470,53 zł. Pozwana posiada orzeczenie o ustaleniu u niej lekkiego stopnia niepełnosprawności. / **bezsporne: decyzja ZUS – k. 28, orzeczenie (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności – k. 31 /**

W tak ustalonym stanie faktycznym sąd uznał, że powództwo podlega oddaleniu.

Na wstępie należy wskazać, że strona powodowa wykazała swoją legitymację czynną w niniejszej sprawie. Mając na względzie treść załączonych dokumentów do akt sprawy, pomimo ich niekompletności, sąd doszedł do przekonania, że strona powodowa wstąpiła we wszystkie prawa pożyczkodawcy (...) Bank S.A. z siedzibą we W. w stosunku do pozwanej H. P. z tytułu wierzytelności wynikającej z niespłacenia należności głównej i ubocznych z umowy pożyczki z dnia 14 maja 2008 r.

Żądanie pozwu z uwagi na podstawę prawną roszczenia - umowę pożyczki, do której zastosowanie mają odpowiednio przepisy ustawy z 29.08.1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140, poz. 939 ze zm.), przepisy ustawy obowiązującej w chwili podpisania umowy z 20.07.2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1081 ze zm.), i wysokość dochodzonej należności – poniżej 10 000 zł, należało rozpoznać w postępowaniu uproszczonym, które m.in. nakazuje powodowi zgłosić wszelkie okoliczności faktyczne, zarzuty i wnioski dowodowe w pozwie lub na pierwszym posiedzeniu pod rygorem odmowy ich uznania w późniejszym terminie. Wobec załączenia przez stronę powodową do pozwu umowy pożyczki, sąd uznał za bezsporny fakt zawarcia przez pozwaną umowy pożyczki z (...) Bank S.A. z siedzibą we W., a wobec stanowiska pozwanej – podnoszącej zarzut przedawnienia roszczenia z zarzutem nieudowodnienia roszczenia, sąd uznał za bezsporny fakt przekazania pozwanej oznaczonej w umowie ilości gotówki. Należało wobec powyższego również przyjąć, że poza sporem między stronami pozostaje, że poprzednik prawny strony powodowej, (...) Bank S.A. wypowiedział pozwanej umowę pożyczki, czego skutkiem było rozwiązanie umowy i wymagalność całego roszczenia na dzień 4 lutego 2010 roku, jak również prowadził egzekucję świadczenia do października 2012 roku.

Sąd ustalił na podstawie dostępnego materiału dowodowego, że strona powodowa nie wykazała, aby w okresie od ostatniej wpłaty (październik 2012 r.) do dnia wniesienia pozwu pozwana wносиła jakiegokolwiek wpłaty na poczet należności wynikającej z umowy pożyczki z dnia 14 maja 2008 r., dlatego sąd uznał podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia za zasadny. Pomiędzy datą ostatniej wpłaty na poczet przedmiotowej pożyczki, a datą wniesienia pozwu upłynął okres trzech lat. Nie ulega wątpliwości, że dla roszczenia oznaczonego w pozwie należy przyjąć 3-letni termin przedawnienia jako dla roszczenia związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej przez stronę powodową (art.118 k.c.). (...) Bank S.A., jak również strona powodowa pozostają uznawani za przedsiębiorców, a roszczenie o zapłatę z tytułu udzielonej umowy pożyczki jest roszczeniem związanym z prowadzoną działalnością gospodarczą, a zatem zastosowanie będzie miał właśnie trzyletni termin przedawnienia. W odniesieniu do roszczenia w zakresie odsetek również obowiązuje trzyletni okres przedawnienia ze względu na ich akcesoryjny charakter w stosunku do świadczenia głównego /uzależnieniem ich powstania od istnienia niespełnionego w terminie roszczenia o świadczenie główne/. Należy wskazać, że wraz z przedawnieniem roszczenia o świadczenie główne przedawniają się co do zasady wszystkie roszczenia o świadczenia uboczne, choćby nawet nie upłynął termin ich przedawnienia, a zatem nie tylko roszczenie o odsetki, ale również roszczenie o opłaty i prowizje. Należy powołać się w tym miejscu na uchwałę Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 26 stycznia 2005r. III CZP 42/04, OSN 2005, nr 9), gdzie uznano za obowiązującą w polskim prawie zasadę, że wraz z roszczeniem głównym przedawniają się także roszczenia o świadczenia uboczne, choćby termin ich przedawnienia jeszcze nie upłynął.

Strona powodowa zapobiegając uznaniu przez sąd zarzutu przedawnienia załączyła do akt sprawy porozumienie w przedmiocie spłaty należności wynikającej z ww. umowy, podpisane przez pozwaną w dniu 19 lutego 2013 r. Wobec powyższego i faktu podniesienia przez pozwaną zarzutu przedawnienia dochodzonego pozwem roszczenia, sąd zobowiązany był zbadać, czy przedstawiony sądowi materiał dowodowy zaprzecza prawidłowości podniesienia tego zarzutu. Dokumenty prywatne w postaci oświadczeń wierzyciela H. P. (k. 55-58), zostały pominięte przez sąd, ponieważ nie dołączono do nich dowodu nadania pisma do pozwanej lub dowodu odbioru przez pozwaną, zatem nie pozwalały poczynić innych istotnych ustaleń w sprawie z wyjątkiem tego, że wierzyciel wykazywał aktywność w celu odzyskania długu od pozwanej. O prawidłowości takiego wniosku przekonuje również fakt zawarcia porozumienia przez strony procesu w lutym 2013 roku.

Analiza zapisów porozumienia z dnia 7 lutego 2013 r. podpisanego przez pozwaną w dniu 19 lutego 2013 r. doprowadziła sąd do przekonania, że naruszają one w sposób rażący interes pozwanej jako strony umowy, pozostają w sprzeczności z przepisami umowy pożyczki, umowy cesji i przepisem art. 359 § 1 k.c, zatem sąd uznał zapisy porozumienia za nieważne w całości, pomimo złożenia pod nimi podpisu przez pozwaną. Powszechnie wiadomym pozostaje, że firmy zajmujące się windykacją wierzytelności /co w dokumentacji nazywane jest zarządzaniem wierzytelnościami/, chcąc skutecznie egzekwować powierzone im do zarządzania należności, wielokrotnie w ciągu miesiąca telefonują do dłużnika, wysyłają różne porozumienia w sprawie spłaty długu. Uporczywość, z jaką działają zarządzający wierzytelnościami, często wywołuje u dłużników w końcowym efekcie wolę podpisania

porozumienia w celu odzyskania „świętego spokoju”. Dłużnik podpisuje przesłane porozumienie nie będąc w stanie przeanalizować kwot podanych w porozumieniu, bo nie ma wiadomości, jak liczone są kapitał, odsetki od należności przeterminowanych, a brak jest załącznika wskazującego na sposób wyliczenia odsetek, kosztów z podaniem, z czego te wynikają. Powyższe okoliczności podniósł pełnomocnik pozwanej, a sąd za nim przyjął, kierując się doświadczeniem życiowym, że pozwanej z dochodem 1 400 zł netto /bez potrąceń komorniczych/, przy odpisaniu ww. porozumienia, właśnie taka motywacja /uzyskania „świętego spokoju”/, towarzyszyła. Nie ma innego logicznego wytłumaczenia na podpisanie przez pozwaną zgody na spłatę kwoty 17 528,38 zł, w tym kwotę kapitału 9 776,35 zł, w miejsce rzeczywistej kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 5 854,04 zł oraz liczonych od niej odsetek! Strona powodowa знаła treść umowy pożyczki i umowę cesji wierzytelności, w tym jej zapis z § 1.ust.2. zd.2, bo załączyła obie umowy do pozwu, z których tu umów m.in. wynika, że roszczenie o odsetki i koszty windykacyjne traktować należy jako należności uboczne wierzytelności. Nie bacząc na zapisy umów, strona powodowa doliczyła należności uboczne do kwoty niespłaconej należności głównej, nazwała kwotę łączną kapitałem i poddała wysokiemu oprocentowaniu. Dodatkowo wprowadziła w porozumieniu zapis, iż w przypadku braku terminowej spłaty nowo wyliczonego kapitału jest uprawniona do naliczania najwyższych możliwych odsetek. Porozumienie naruszyło nie tylko zasadę z umów rozdzielania kapitału od należności ubocznych, ale i zasadę anatocyzmu, lekceważąc przy tym zasadę ochrony dłużnika przed nadmiernym obciążeniem. Strona powodowa zagwarantowała sobie w przedmiotowym porozumieniu termin liczenia odsetek od dnia 8 lutego 2013 r., a termin płatności pierwszej raty na dzień 15 lutego 2013 r., chociaż pozwana podpisała porozumienie w dniu 19 lutego 2013 r. W ocenie sądu nie można w niniejszej sprawie nie dostrzec, że umiejętnie działanie strony powodowej nastąpiło z wykorzystaniem przymusowej sytuacji pozwanej. Strona powodowa jednostronnie doprowadziła do zmiany istotnych cech świadczenia pierwotnego, które nabyła na skutek umowy przelewu wierzytelności. W ocenie sądu nie sposób takiego działania strony powodowej zaakceptować w imię obowiązującej z polskim prawie zasady swobody umów. W zakresie wykonywania zobowiązań obowiązuje zasada, że dłużnik powinien wykonać swoje zobowiązanie zgodnie z jego treścią, w sposób odpowiadający zasadom współżycia społecznego. Przystępując do zobowiązania pozwanej z umowy pierwotnej z 2008 r. do zobowiązania pozwanej wynikającego z porozumienia z 2013 r., sąd doszedł do wniosku, że strona powodowa omawianym porozumieniem wykreowała nowe zobowiązanie umowne z rażącym pokrzywdzeniem pozwanej i obciążając do tego pozwaną opłatą za skorzystanie z porozumienia. W świetle powyższego sąd uznał, że czynność podpisania omawianego porozumienia jest sprzeczna z przepisem art. 58 § 1 i 2 k.c., tj. jest sprzeczna z prawem, w tym prawem konsumenckim, zasadami współżycia społecznego - dobrymi obyczajami, a zatem bezwzględnie nieważna. Sąd nie poparł w związku z tym stanowiska strony powodowej, że zarzut przedawnienia został bezskutecznie podniesiony, ponieważ porozumienie z lutego 2013 r. przewiduje spłatę długu do 2022 roku. Na marginesie już wskazać należy, że wysokość roszczenia oznaczonego w pozwie nie znajduje odzwierciedlenia w materiale źródłowym załączonym do pozwu. Strona powodowa nie przedstawiła zestawienia, w jaki sposób wyliczyła odsetki / od jakich kwot liczone były odsetki przez pierwotnego wierzyciela, od jakich kwot strona powodowa je liczyła/, nie przedstawiła również okoliczności, które miały na celu przekonać sąd, że liczone koszty opłat i prowizji należą się stronie, nie załączyła na tę okoliczność tabeli prowizji itp. Należy wskazać, że wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu, w przypadku zakwestionowania sposobu wyliczenia w nim przedstawionego, nie zwalnia strony powodowej od przedstawienia dokumentów wskazujących na poprawność wyliczenia kwot wskazanych w wyciągu. Ciężar udowodnienia zasadności dochodzonej kwoty, poprawności jej wyliczenia, spoczywał na stronie powodowej, i skoro w tej mierze strona powodowa aktywności procesowej nie wykazała, uniemożliwiając sądowi sprawdzenie poprawności wyliczenia, to powództwo również z tego względu podlega oddaleniu (pkt I wyroku).

Mając na względzie powyższe, sąd na podstawie art. 98 kpc zasądził od strony powodowej przegrywającej proces na rzecz pełnomocnika z urzędu koszty wynagrodzenia według stawek obowiązujących z dnia wyrokowania, tj. w wysokości 1 800 zł oraz podatek VAT w wysokości 414 zł, nadto koszty dojazdu pełnomocnika do tut. sądu z miejsca zamieszkania - L. w łącznej kwocie 232,36 zł, stosując przepisy rozporządzenia MS z 22.10.2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu. Sąd nie uwzględnił wniosku pełnomocnika pozwanej o przyznanie mu wynagrodzenia według stawki z dnia wniesienia

pozwu – 2 400 zł i podatku VAT liczonego od niej w wysokości 552 zł, uznając powyższe za sprzeczne z poczuciem sprawiedliwości, skoro pełnomocnik wstąpił do procesu w miesiącu lutym 2017 r.